A.° 1836. No. 10.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 21 Januarij.

FRANKFORT, den 17den Januarij.

In de meeste Duitsche nieuwsbladen vindt men tegenwoordig dagelijks berigten omtrent plannen van ijzeren spoorwegen.

De goedkeuring der regeringen is thans weder verleend tot het aanleggen van ijzeren spoorwegen van Manheim naar Basel, van Neurenberg naar Augsburg, en van Munchen naar Salzburg.

— Uit Ulm wordt den 13den Januarij gemeld, dat de Donau aldaar geheel toegevroren is, hetwelk sedert de jaren 1783 en 1795 het geval niet is geweest.

— Volgens een berigt uit Londen, in een der Duitsche dagbladen voorkomende, is Engeland in den jongsten tijd werkzaam geweest, om het Fransche kabinet over te halen, ten einde zich met Engeland te vereenigen om de suprematie van Rusland in Turkije te keeren; en heeft het Fransche kabinet zich gunstig op de vertoogen daaromtrent verklaard; met bijvoeging echter, dat men het niet tot het uiterste moet laten komen, maar alle aanleiding tot oorlog vermijden moet. Engeland schijnt zich met dit antwoord vergenoegd, en voorts het gevoelen van Frankrijk ontleend te hebben, om andere mogendheden van het vaste land voor de inzigten van de beide zeemogendheden te winnen en te bewegen om in dezen gemeene zaak met haar te maken.

PETERSBURG, den 5den Januarij.

In Augustus des vorigen jaars ontving de minister van binnenlandsche zaken berigt, dat in het Schatskische district, in het dorp Ualimoff, de boer van den landeigenaar Narischkin, *Bulanoff* genaamd, eene zijner koeijen in het bosch verscheurd gevonden hebbende, en vreezende, dat het wilde dier, hetwelk hem dit verlies berokkend had, hem nog meer schade zou kunnen toebrengen, het besluit genomen had om hetzelve te dooden, of altijans te verjagen. Dienvolgens begaf hij zich den 9den Junij met zijnen 12jarigen kleinzoon *Jonas* naar het bosch. Aldaar ontmoetten zij, eer zij het dachten, eenen grooten beer, die regtstreeks op hen los ging. *Bulanoff* wilde, terwijl hij zijnen kleinzoon moed insprak, een geweer op den beer afschieten; maar het ketste, en de beer viel verwoed op den boer aan, greep hem met zijne klaauwen aan en begon hem te verscheuren. De kleine *Jonas*, dit ziende en door de toespraak van zijnen grootvader bemoedigd, kwam met eene bijl ter zijner verdediging toesnellen, sloeg met den eersten houw den beer het eene oog uit, beschadigde met eenen tweeden het andere en spleet denzelven, toen hij den kop tegen hem ophief, met een der den de punt van den snuit van een. Nu wilde de beer den knaap aangrijpen; maar deze ontweek hem behendig en hieuw steeds op den snuit toe. De beer liet den ouden los en liep op *Jonas* aan. Doch daar hij zijn gezigt genoegzaam verloren had en daardoor den kleinen niet krijgen kon, keerde hij brullend naar het digtste van het bosch te rug. De oude *Bulanoff* kroop naar eene struik en de knaap liep naar het dorp tot zijne naastbestaanden, die den gewonden de noodige hulp toebragten. De oude had dertien zware wonden bekomen, ook werd hem eene pees aan eenen voet afgescheurd; doch hij bleef in 't leven. Den beer vond men ongeveer 50 roeden van het slagveld dood ter aarde liggen. — De minister van binnenlandsche zaken gaf hiervan aan het comité van ministers verslag, en op de voordragt, welke hetzelve aan den Keizer deed, werd besloten om de daad van den jongen *Jonas* openbaar te maken, en voorts aan hem verleend eene zilveren medaille; met het opschrift: «voor redding van verongelukten» hetwelk hij aan een Wladimir-lint in het knoopsgat zal mogen dragen.

Van den 9den Januarij.

De buitengewone gezant van Zijne Majesteit den Koning der Franschen aan het Russische hof, de baron *de Barante*, is alhier met zijne familie aangekomen.

ALTONA, den 12den Januarij.

De in Holland aangenomene graanwet is voor het Koningrijk Denemarken van geen gering belang. In 1833 werden uitgevoerd 2,171,173 tonnen graan, in 1834 niet minder dan 2,532,361 tonnen. Hiervan is zeker wel een gedeelte naar Rusland gegaan, maar, boven en behalve Noorwegen, bleven toch Holland en Belgie de voornaamste landen voor den uitvoer van koren.

LONDEN, den 16den Januarij.

Heden namiddag zal er door Z. M. op het paviljoen te Brighton, een kabinets-raad gehouden worden.

Behalve de Russische en Turksche gezanten aan ons hof, is gisteren ook de heer *E. C. Disbrowe*, Zr. Ms. gevolmagtigde gezant te 's Gravenhage, eenigen tijd aan het bureau van buitenlandsche zaken met den burggraaf *Palmerston* werkzaam geweest.

Luidens den *Courier*, is het thans stellig, dat de keuze van Zr. Ms. ministers zich op den tegenwoordigen griffier, den heer *C. Pepys*, als lord kanselier van Engeland, bepaald heeft, en daarentegen Mr. *Bickersteth*, laatstgenoemden in deszelfs vorige betrekking van griffier vervangen zal. Beide personen zullen, volgens gezegd blad, dien ten gevolge binnen weinige dagen tot pairs van dit vereenigd rijk benoemd worden, welke eer tevens aan de echtgenoot van den heer *J. Campbell*, Zr. Ms. procureur-generaal, zal te beurt vallen, en welke alzoo tot paires van Groot-Brittanie zal verheven worden, ten einde haren gemaal, over het niet in aanmerking komen bij deze jongste benoemingen, eenigzins te bevredigen.

De inschrijvingen, ten behoeve der nooddruftige Protestantsche Iersche geestelijkheid, beloopen reeds ongeveer 75000 p. st.

Zaturdag laatsleden zijn 1550 vaatjes buskruid, van gouvernementswege ter dienste der Koningin van Spanje bestemd, van Dover met de brik *Good Intent* naar de Spaansche kust vertrokken.

Ontvangene berigten uit Lissabon, loopende tot den 3den dezer, houden in, dat op den 1sten in de hoofdkerk dier hoofdstad de plegtigheid van het voltrekken van het huwelijk der Koningin met den Prins *Ferdinand van Saxe Coburg*, bij procuratie, heeft plaats gevonden, en dat de Koningin daags daarna, bij het in persoon openen van de bijeenkomst der cortes, in hare troonrede van dit voltrekken haars huwelijks kennis gegeven heeft. Luidens deze zelfde berigten, zou Prins *Ferdinand* in den loop van Februarij te Lissabon verwacht worden.

Uit over Malta ontvangen berigten van Alexandrie, van den 3den December ll., blijkt, dat aldaar toen groote zeetoerustingen plaats hadden.

Van de Kaap de Goede Hoop melden de ingekomen berigten, loopende tot den 12den November, dat het toen aan de oostelijke grenzen dier kolonie vrij rustig was.

PARIJS, den 16den Januarij.

De dagbladen spreken veel van hetgeen de minister van financien, bij het aanbieden der staatsbegrooting van 1837 gezegd heeft over de moeijelijkheid, om de interest der 5 pCt. landelijke schuldbrieven te verminderen, indien de houders niet goedvinden dezelve afgelost te hebben. De minister schijnt dit gezegd te hebben, zonder dat die maatregel met den Koning of den raad van ministers overwogen is. Men verzekert wijders, dat de meerderheid der overige ministers, tegen dien maatregel is, en dat de minister van financien waarschijnlijk in de eerst volgende zitting berigt zal geven, dat de tijd daartoe nog niet gekomen is.

— De uitgeweken Polen, die zich te Parijs bevinden, hebben een dank-adres aan de wetgevende kamers ingediend, wegens de belangstelling, die zij dezer dagen weder in hun land en volk getoond hebben.

— Volgens de jongste berigten uit Barcelona, is de rust aldaar hersteld. De bevelhebber van de Engelsche scheepsmagt bij die stad schijnt door zijne verklaringen, zoo wel als door het verleenen van hulp van manschappen aan den generaal *Alvarez*, krachtdadig medegewerkt te hebben, om den door het oproerige volk opgerigten constitutiesteen weg te ruimen en aan de wanorde en regeringloosheid een einde te maken. De generaal *Mina* is te Barcelona gekomen toen de rust reeds hersteld was.

— Zekere *Lhuissier*, die een meisje, dat eenig geld bezat en met hetwelk hij een huwelijk veinsde te willen aangaan, vermoord, in stukken gezaagd en in de Seine geworpen heeft, is wegens deze misdaad ter dood veroordeeld geworden. In weerwil van alle bewijzen, die tegen hem getuigden, is hij tot het laatste toe blijven ontkennen.

'S GRAVENHAGE den 16den Januarij.

Zr. Ms. korvet *Proserpina* zal met den laatsten dezer maand buiten dienst worden gesteld en de kapitein ter zee, *H. W. van Maren*, kommandant van gemelden bodem, benevens de verdere officieren, enz., op non-activiteit gebragt; terwijl Zr. Ms. korvet *Castor*, gekommandeerd door den kapitein luitenant ter zee, *Ampt*, liggende te Willemsoord, is bestemd, om eerstdaags te vertrekken naar Marseille, ten einde van daar naar Tanger over te brengen den benoemden consul-generaal der Nederlanden in het rijk van Marokko, den heer *A. J. A*[illegible]*,*

'S GRAVENHAGE, den 19den Januarij.

Heden wordt de een en veertigste verjaardag van H. K. H. de Prinses *van Oranje* met de gewone plegtigheden in deze residentie ge-

vierd. Heden morgen is er dejeuner bij Z. K. H. den Prins *van Oranje*, en wordt er groote parade, ter gelegenheid van de plegtigheid van dien dag, gehouden. Dezen middag zal er ten hove groot diner plaats hebben.

— Op den 14den dezer is te Utrecht, in den ouderdom van 45 jaren, overleden Jhr. *Willem Anne Roëll*, laatstelijk secretaris van legatie van Z. M. den Koning der Nederlanden aan het hof van St. Petersburg en ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

UTRECHT den 19den Januarij.

Heden heeft de Regtbank van Correctionele politie alhier uitspraak gedaan in de zaak van den afgezetten Predikant *Scholten*, *c. s.* en na overweging van de wetsartikelen en regtsgronden, ook bij andere Regtbanken aangenomen, de door het publiek Ministerie aangevoerde daadzaken voor bewezen gehouden, den eersten beklaagde *Scholten* veroordeeld in eene boete van *f* 25; drie anderen, (Ouderling en Diakenen) elk in *f* 8. en hun allen solidair in de kosten; terwijl ten aanzien van drie anderen (als niet bewezen) de dagvaarding is vernietigd met de gevolgen.

AMSTERDAM, den 19den Januarij.

Beurs van den 18den Januarij.

De particuliere berigten uit Spanje zijn heden vrij gunstig; de generaal *Mina* is in aantogt op Barcelona om de onlusten te dempen. St. Sebastiaan heeft aanmerkelijke versterkingen gekregen en men verwacht dat de Carlisten het beleg opheffen zullen; deze tijdingen hebben zeer gunstig op den koers der Spaansche schuldbrieven gewerkt en bespeurde men daarin eene neiging tot kooplust en eene merkbare verbetering.

Fluctuatien der prijzen:

Spanje. Ardoins openden reeds à 51, klommen tot $51\frac{3}{8}$ en bleven $51\frac{1}{4}$ bij veel handel; groote stukken van $50\frac{1}{2}$ tot $\frac{5}{8}$ verhandeld en bleven tot den laatsten prijs gezocht; naar passive was insgelijks veel vraag, waardoor de prijs tot 17 steeg en zich bijna geheel daarop staande hield; in uitgestelde is zeer weinig omgezet, doch bleven dezelve iets meerder gewild en $19\frac{1}{4}$ daarvoor te bedingen.

Holland. Onze $2\frac{1}{2}$ pCt. openden à $55\frac{3}{4}$, vielen tot $55\frac{11}{16}$, stegen tot $\frac{13}{16}$ en sloten $55\frac{3}{4}$; de variatien in deze schuldbrieven bleven onbeduidend, doordien de hoofdaandacht onzer speculanten op Spaansche effekten gevestigd bleef; 5 pCt. 103 à $\frac{1}{16}$ bij zeer geringe omzetting; van kansbiljetten werden eenige postjes à $24\frac{3}{4}$ en $\frac{13}{16}$ afgegeven; oude sijndicaat bleef $95\frac{7}{8}$ à 96; nieuwe $79\frac{7}{8}$ a 80 pCt. bij zeer geringe affaire; aandeelen handelmaatschappij $124\frac{1}{8}$ en $\frac{1}{4}$ gedaan in kleine partijtjes.

Rusland. Oude en nieuwe Russen onveranderd, $105\frac{1}{8}$ en $105\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{8}$; naar Russen van 1831 en 1833 bleef weinig vraag heerschen; de prijs onveranderd, $96\frac{3}{4}$ à $\frac{7}{8}$; roebels $69\frac{3}{4}$ en $\frac{13}{16}$ in kleine postjes gedaan.

Oostenrijk. Voor binnenlandsche rekening werden eenige weinige postjes 5 pCt. metaliek à $99\frac{1}{2}$ en $\frac{5}{8}$ gedaan; dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $58\frac{3}{8}$; 4pCt. Weenerbank bij *Goll* $93\frac{3}{4}$ gebleven; nieuwe Weener aandeelen à 720 verscheide partijtjes verhandeld.

Beurs van den 19den Januarij.

De heden ontvangene Fransche berigten bevestigen de tijding, dat te Barcelona de rust hersteld is; doch weet men nog geene nadere bijzonderheden; het oproer schijnt in deze stad van een zeer ernstigen aard geweest te zijn; de tijdingen van het leger blijven even onbeduidend, St. Sebastiaan wordt wel nog belegerd, doch het garnizoen heeft versterking gekregen.

Men verwacht, dat de generaal *Cordova* binnen kort offensief ageeren zal; dit schrijft men van Parijs.

De omzet in publieke effekten was heden gering; Spaansche, door gebrek aan tijdingen, iets flaauwer; de overige onveranderd.

Blijvende prijzen ten $4\frac{1}{2}$ uur.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $54\frac{15}{16}$ a $\frac{3}{4}$; 5 pCt. 103 a $\frac{1}{8}$; kansbiljetten $24\frac{11}{16}$ à $\frac{3}{4}$; oude sijndicaat $95\frac{7}{8}$ à 96, nieuwe $79\frac{13}{16}$ à $\frac{7}{8}$; aandeelen handelmaatschappij 124.

Spanje. Ardoins $51\frac{1}{8}$ kleine; groote $50\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$; passive $16\frac{7}{8}$ à 17: Fransche uitgestelde $19\frac{1}{4}$.

Mengelwerk.

Iets over de maatregelen der Regering, met opzigt tot de kerkelijke woelingen in het Rijk.

Wanneer men de handelwijze der regering met betrekking tot de godsdienstige aangelegenheden in ons Vaderland gadeslaat, dan blijkt ten klaarste, dat zij niet alleen de scheuring der Hervormde kerk in twee afdeelingen wil verhoeden, maar ook de afscheidingen, die tusschen de onderscheidene protestantsche kerkgemeenschappen eeuwen lang bestaan hebben, allengs wegruimen. Het *eerste* ligt duidelijk in het verwijl des gouvernements, gedurende een geheel jaar, om op de adressen der afgescheiden gemeenten te antwoorden, en het ontwijkend antwoord, dat men in de aanschrijving des ministers van eeredienst van den 11. December ll. heeft gegeven. Het *andere* blijkt duidelijk, wanneer men let, eerst op het besluit, waardoor vóór eenige jaren de protestanten in *België* tot één kerkgenootschap vereenigd werden; daarna op dat, waardoor diezelfde *fusie* in de Nederlandsche kerken van *West-Indië* is tot stand gebragt; en laatstelijk op dat, hetwelk dezer dagen is uitgevaardigd, waarbij dezelfde vermenging in *Oost-Indië* is bevolen. Het is duidelijk bespeurbaar, dat het vierde besluit, vroeger of later, over de kerken van *Oud-Nederland* zich zal uitstrekken: immers dit is de sluitsteen, die thans nog aan het nieuw opgetrokken gebouw, waarvan drie verdiepingen reeds gesticht zijn, ontbreekt.

Wij eerbiedigen in deze handelwijze 's Konings goede bedoelingen; wij doen geene uitspraak over de motiven, die 's vorsten raadslieden hierin bewogen hebben; maar wij mogen evenwel vragen of de beweegredenen tot zulke maatregelen zwaar genoeg wegen, om die in het oog van onpartijdigen te doen billijken.

Men kan de maatregelen beschouwen met opzigt tot het belang van den staat, en tot dat van de kerk, of liever van de godsdienst.

Wat het eerste betreft: men mag vragen, of de staat eenig voordeel zou trekken van zulk eene vermenging van alle protestanten. Men mag vragen, of zij van nieuwe afscheidingen nadeel zou lijden.

Het voordeel, dat de staat van de algemeene vereeniging zou trekken, is, naar ons inzien, slechts in één opzigt denkbaar. Het zou den staat zeker gemakkelijker zijn, een overwegenden invloed in de kerk te doen gelden, wanneer deze in één genootschap hecht en stevig vereenigd was, en als zoodanig onder het bestuur van den staatsraad in het gemeen of van het departement van eeredienst in het bijzonder stond. Doch men mag met reden twijfelen, of de staat van zulk een beheer in zaken van godsdienst (men noemt dit stelsel Cesaropapie) wezenlijk voordeel zou trekken. Immers onze tijd schijnt overal eene helling tot godsdienstige woelingen of bewegingen aan den dag te leggen. In meer dan één land van *Europa* is dit merkbaar, en niet het minste in de protestantsche landen. Nu mag men vragen, indien al de staat eenen tijdlang die bewegingen (bij voorbeeld door de gewapende magt) kon onderdrukken, of zij daardoor, indien men ze niet kon uitroeijen, niet veel gevaarlijker worden; ja of, in dat geval, eene onverhoopte omkeering van gevoelens en van zaken in het godsdienstig-kerkelijke, waarvan toch in de geschiedenis de voorbeelden, vooral bij en na zulk eene beweging der gemoederen, vele voorbeelden oplevert, niet zeer bedenkelijke gevolgen voor den staat zou opleveren?

Doch veel minder voordeel nog kunnen wij van zulk eenen staat van zaken voor de kerkelijke belangen verwachten. De leuze van het protestantismus is vrijheid, niet alleen van geloof, maar vooral van kerkvormen. Daarbij komt, dat, van de reformatie af, de kerkvormen altoos haren steun en grond in de geloofsleer der onderscheidene kerkvereenigingen hadden, en alzoo van de kerk uitgingen. Men leze het *Corpus Librorum symbolicorum Ecclesiæ Reformatæ*, en men zal bevinden, dat het geloof van verschillende protestantsche kerkgenootschappen, omtrent het wezen en den aard der christelijke kerk en van derzelver bestuur, bij elke kerkvereeniging eenen anders gewijzigden vorm van inrigting en bestuur, ja eene verschillende verhouding tot de overheid en den staat heeft hervoortgebragt. Wanneer men dus het geloof eener protestantsche kerkgemeenschap zich vrij laat vormen en ontwikkelen, zoo zullen ook de kerkvormen zich daarnaar schikken; en omgekeerd, wanneer men begint met de kerkvormen te belemmeren, zoo moet men ook eindigen met het geloof te beperken.

Zal het geloof vrij zijn, zoo moeten ook de geloofsverschillen vrijgelaten worden; en mag men verschillen in belijdenis, dan moet men ook mogen verschillen in kerkvorm: zulk een verschil nu brengt afgescheiden kerkgemeenschappen te weeg.

Wanneer dus de grondwet aan de *bestaande* gezindheden haar voortdurend bestaan waarborgt, zoo mag men met allen grond beweren, dat zij aan die gezindheden hare *bestaande* kerkvormen waarborgt; en tevens, dat zij waarborgt het voortdurend bestaan der *onderscheiden* gezindheden als zoodanig. Ware het anders, er zoude gederogeerd worden aan de vrijheid des geloofs, hetwelk zich ook over het wezen, den aard en de inrigting der uiterlijke kerk uitstrekt. De R. C. kerk alleen heeft eene eigenaardige éénheid van kerkvorm door gezag, even als zij eenheid des geloofs, door gezag geformeerd, bezit. Het protestantismus wil vrijheid van geloof en van kerkvorm, maar stelt noch de eene noch de andere ter dispositie van het gouvernement. Zij moet zich als vrijheid der kerk doen gelden, welke daarin bestaat, dat het geloof en de kerkvorm van elke kerkvereeniging van haren boezem uitgaat en zich vrijelijk naar buiten ontwikkelt. Deze vrijheid brengt ook de vrijheid van kerkelijke afscheidingen, zoowel in massa, al individueel, met zich; en waar men deze verkort, daar wordt het grondbeginsel van het protestantismus opgegeven, en het roomsch-katholijke principe aangenomen, hetwelk met de leer der reformatie eenen eeuwigdurenden strijd voert.

De gezworene.

De twaalf gezworenen, die in *Engeland* uitspraak moesten doen over het lot van GEORG WAUGHAM, die van opzettelijken manslag was beschuldigd geworden, hielden zich reeds tien uren in de kamer van beraadslaging op. Het ongeduldige publiek kon de oorzaak dezer lange vertragibg niet begrijpen. De zaak van WAUGHAM was zeer eenvoudig, en de ten processe genoegzaam bewezene beschuldigingen hadden allen aanwezenden zoo zwaar toegeschenen, dat wel niemand er aan twijfelde, of de Jury zou in tien minuten het doodvonnis uitspreken.

Eene korte opgave van de toedragt der zaak dient hier vooraf te gaan.

FRANTZ PLETT, een rijke boer in eene der voorsteden van *London*, werd den 1 den Julij des verleden jaars, op twee kleine uren afstands van de stad, in eene groeve aan den weg met drie mes-steken vermoord gevonden. Naar het aanzien zijner wonden, was hij des nachts om het leven gebragt. Men vond naast het lijk het mes en herkende het voor dat van GEORG WAUGHAM, eenen pachter, in de nabijheid woonachtig. De regters van instructie begaven zich naar zijn huis en vonden bij hem een met bloed bevlekt buisje. Het werd bewezen, dat hij dit buisje den dag tevoren had gedragen en met hetzelve vroeg om twee ure van den weg naar huis was gekomen, waar PLETT zijnen dood had gevonden. Men vond almede in den zak van het buisje den zakdoek, waarvan zich de vermoorde den vorigen dag had bediend.

Ter wederlegging van al deze bewijzen, wist GEORG WAUGHAM niets aan te voeren, dan dat hij, na des avonds in de herberg: *de Witte Zwaan*, gegeten te hebben, zijn mes op de tafel had laten liggen, en dat het bloed op zijn buisje het gevolg eener neusbloeding was, welke hem op weg was overkomen; den zakdoek had hij op den weg gevonden. Deze wederleggingen waren echter ongenoegzaam, om de beschuldiging weg te redeneren; te meer, daar de beklaagde in een slecht gerucht stond en een man van een driftig karakter was.

En desniettegenstaande hadden de gezworenen zich reeds tien uren lang in de raadkamer opgehouden. Welke twijfel kon haar zoo lang doen aarzelen met het uitbrengen van hun oordeel? Het zal zich oogenblikkelijk oplossen.

Het meerderdeel der gezworenen dacht zelf, bij het binnentreden der raadkamer, slechts eenige minuten noodig te zullen hebben, om hun oordeel uit te brengen. Elf van hen waren van gevoelen, dat WAUGHAM des doods schuldig was; maar de twaalfde bleef volstandig het tegendeel beweren.

Nu moet men weten, dat in *Engeland* de uitspraak der gezworenen eenstemming moet zijn, en dat zij, zonder uit elkander te mogen gaan, ja zelfs zonder het minste spijs- of drank-gebruik, in de raadkamer moeten verblijven, tot de algemeenheid der stemopneming plaats vindt.

Te vergeefs beproefden de elf genoemde gezworenen, om den twaalfden naar hun gevoelen te doen overhellen, hetwelk echter ten eenemale vruchteloos bleef: zoodat zij eindelijk hun geduld begonnen te verliezen en bovendien door eenen onverdragelijken honger begonnen gekweld te worden. Alzoo verliepen er tien verdrietige uren, die men onderling door gesprekken over allerhande onderwerpen zocht te verkorten. — Eindelijk begon men de hardnekkigheid van den twaalfden gezworene moede te worden en er bij hem met allerlei kracht van redenen op aan te dringen, dat hij een einde aan de zaak zou maken; maar te vergeefs; hij bleef volstandig beweren, dat WAUGHAM onschuldig was.

Nu nam de voorzitter der gezworenen het woord en zeide: « Mijne Heeren! mijne overtuiging staat vast; schoon ik niet wil ontkennen, dat de volharding van onzen medegezworene die overtuiging een weinig aan het wankelen heeft gebragt. Onze collega moet voorzeker de beste gronden voor zijn tegenovergesteld gevoelen hebben, daar hij, in weerwil onzer dringende beden, en ziende hoe wij reikhalzend naar het afloen der zaak verlangen, in zijne meening bleef volharden. Zulk eene zedelijke gewisheid, hoe vreemd dezelve ons ook moge toeschijnen, verdient inderdaad onze hoogachting. Wat kunnen wij hiertegen doen? Wij zouden welligt nog eenige dagen in dezen netelingen toestand kunnen blijven verkeeren, zonder echter onzen collega naar onze meening te zien overhellen. Wij hebben alles gedaan, wat wij konden, en wat menschelijker wijze in ons vermogen stond. Er schiet ons niets anders over dan den beschuldigde onschuldig te verklaren en met onzen collega in te stemmen."

De door honger en ongeduld reeds zoo lang gepijnigde medegezworenen namen hierin genoegen en GEORGE WAUGHAM werd, tot verbazing der toehoorders, vrijgesproken.

Op het oogenblik, dat de gezworenen zich gereed maakten, om huiswaarts te keeren, verzocht de wederstrevige gezworene hen, nog een paar minuten in de raadkamer te willen gaan, om hun rekenschap van zijn gedrag te geven. Dit had plaats, en nu verklaarde hij op nieuw, dat WAUGHAM in der daad onschuldig, maar dat hij, gezworene, zelf de schuldige was. Men stelle zich de algemeene verbazing voor, die op deze bekentenis ontstond! — De gezworene verhaalde hen nu het volgende ter toelichting zijner bekentenis.

« Ik werd door FRANS PLETT op eene wijze beleedigd, die een ijverzuchtig echtgenoot niet kan dulden. Ik besloot, om mij te wreken. Den 11den Julij, moest, zoo als ik wist, PLETT laat op den bewusten weg zijn. Ik ging in de bekende berberg: *de witte zwaan* eten, waar ik op de tafel een mes vond, van hetwelk ik mij tot het plegen der daad bediende. Ik nam den zakdoek van den vermoorde, om het bloed van mijne handen te vegen en wierp dien op den weg. Dit alles stemt met de bewezene daadzaken overeen.

» Toen ik vernam, dat WAUGHAM wegens den gepleegden moord vervolgd werd, wilde ik mij zelven aangeven, om den onschuldige te redden; maar een nader overleg deed mij van besluit veranderen. Ik zou hierdoor mijne huwelijks-eer voor altijd bevlekt en hetgeen geheim moest blijven openbaar gemaakt hebben; overigens hoopte ik, dat men WAUGHAM onschuldig zou bevinden. Toen men mij tot gezworen verkoos, werd ik in de zekerheid, hem te zullen kunnen redden, nog meer versterkt. Gij weet, wat ik hiertoe heb aangewend, en zult het mij derhalve vergeven, dat ik u allen zoo op de pijnbank gebragt heb. Eene bede heb ik slechts, dat gij mij drie dagen geheimhouding belooft.» Dit geschiedde, de gezworenen snelden naar hunne woning, en stelden door hun stilzwijgen den moordenaar in de gelegenheid, *Engeland* voor altijd te verlaten.

PROGRAMMA *der Tentoonstelling voor 1836, door het Schilderkundig Genootschap* Arti Sacrum, *te Rotterdam.*

Het Genootschap, met goedkeuring en medewerking van het Stedelijk Bestuur van *Rotterdam*, besloten hebbende, dat er weder eene Tentoonstelling van voorwerpen der *beeldende Kunsten* binnen deze Stad zal plaats hebben, brengt de daartoe vereenigde Commissie de navolgende door haar gemaakte bepalingen deswege ter kennisse van alle beoefenaars en voorstanders [illegible]

ART. 1. De Tentoonstelling voor Kunstwerken van *Schilder-, Teeken-, Graveer-, Bouw-* en *Beeldhouwkunst*, door Noord-Nederlandsche of in het Rijk gevestigde levende Meesters, zal plaats hebben binnen deze Stad in het tot dit einde bijzonder geschikt gebouw het GEMEENE-LANDSHUIS VAN *SCHIELAND*, hiertoe door Heeren *Dijkgraaf* en *Hoogheemraden* goedgunstiglijk afgestaan.

ART. 2. Deze Tentoonstelling zal van Maandag den 18 Julij tot Zaturdag den 20 Augustus 1836, van des morgens tien tot des namiddags 4 ure, geopend zijn, en niet meer dan acht dagen kunnen verlengd worden, doch zullen *één* dag vóór de opening, alsmede op Zon- en Feestdagen, alleen de Leden des Genootschaps *ARTI SACRUM* op hunne gewone vrijkaarten worden toegelaten.

ART. 3. Alle Kunstwerken, in dezen bedoeld, en bepaaldelijk Schilderijen en Teekeningen met behoorlijke lijsten voorzien, vrachtvrij ingezonden, zullen in het voornoemde Locaal van Vrijdag den 1 tot Maandag den 11 Julij eerstkomende in ontvang genomen worden, en gedurende den tijd der Tentoonstelling onder goed toevoorzigt worden gesteld.

ART. 4. Men wordt verzocht ieder in te zenden Stuk te doen vergezeld gaan van eenen vrachtvrijen brief, aan het adres van den Secretaris des Genootschaps, inhoudende den juisten naam en de woonplaats van den vervaardiger of inzender, met eene korte omschrijving van het onderwerp, tot vermelding op den Catalogus. — En zij, die verlangen mogten hunne Kunstwerken te verkoopen, gelieve daarin op te geven den bepaalden prijs waarvoor men dezelve zoude willen afstaan; terwijl de Commissie omtrent dit laatste met de vereischte geheimhouding zal handelen; doch zal geen onderhandsche koop van een ter verkoop aangeboden Kunstwerk erkend worden.

ART. 5. Geene Kopyen in olieverw van Schilderstukken op dezelfde wijze vervaardigd, noch geteekende voorwerpen naar prent- of steendruk-modellen, evenmin Stukken, die op de vorige Tentoonstellingen alhier geweest zijn, noch ook Kunstwerken, aan anderen in eigendom toebehoorende, dan met schriftelijke toestemming van den Kunstenaar, zullen op deze Tentoonstelling worden toegelaten, alsmede geene voortbrengselen van overledene Kunstenaars, noch in het algemeen iets, dat met de openbare orde of zedelijkheid zoude kunnen geacht worden strijdig te zijn, waaromtrent de Commissie al mede met onpartijdige kieschheid zal uitspraak doen.

ART. 6. Alle Kunstwerken, die na het bovengemelde tijdstip der inzending mogten inkomen, zullen alleen geplaatst worden, bijaldien er nog opene plaatsen zijn; en indien onverhoopt de veelheid der Stukken eene goede plaatsing onmogelijk maakte, zal men van elken Kunstenaar ten minste één of twee stukken plaatsen, weshalve de Kunstenaars verzocht worden in den geleidenden brief, op te geven welk der door hen ingezondene stukken zij het liefst wenschen tentoongesteld te zien.

ART. 7. Onmiddellijk na de finale sluiting der Tentoonstelling zullen de Kunstenaars hunne ingezondene Stukken, onverkocht zijnde, aan het Locaal der Tentoonstelling kunnen terug bekomen, en zij die, buiten deze Stad wonende, verlangen mogten, dat hun dezelve worden toegezonden, verzocht zijn, hiervan in den geleidenden brief bij de afzending melding te maken. Alles echter zonder eenige verantwoordelijkheid aan de zijde der Commissie, welke hiertoe intusschen alle mogelijke middelen van bezorgheid zal aanwenden, en de Kunstwerken vrachtvrij terugzenden.

De Commissie, op grond van vroegere ervaring door de aanzienlijke verkoopen van kunstwerken, als welke bij de vorige Tentoonstellingen alhier plaats hadden, overtuigd van den weldadigen invloed eener dusdanige kunstbeschouwing, zoowel op de uitbreiding als verhooging van den kunst-zin en kunst-smaak harer Landgenooten, durft nu ook wederom het vertrouwen voeden, dat de Kunstenaars en Liefhebbers deze Tentoonstelling met keurige voortbrengselen van hun genie zullen verrijken, en daardoor den nationalen kunstroem des Vaderlands bij voortduring krachtdadig zullen helpen handhaven en verhoogen. Ten welke einde dan ook alle Maatschappijen, beoefenaars en beminnaars der schoone kunsten, mitsgaders alle Eigenaars of Uitgevers van Tijdschriften en Dagbladen, verzocht worden, om, door de verbreiding van dit Programma, het daarin voorgestelde doel mede te willen bevorderen: terwijl de Commissie gezind is, door belangrijke aankoopen, alsmede door middel eener *Loterij*, wanneer zij hiertoe de vereischte toestemming zal hebben verkregen, hare ijverige pogingen tot den verkoop veler kunstwerken alleszins aan te wenden.

Rotterdam, den 1 Januarij 1836.

DE VEREENIGDE COMMISSIE VOOR DEZE TENTOONSTELLING VOORNOEMD,

Van wege de Ed. Achtb. Regering der Stad Rotterdam:
Mr. M. C. BICHON VAN YSSELMONDE,
J. MOLL, HZ.
H. W. REEPMAKER.

Van wege het Bestuur des Genootschaps Arti Sacrum:
C. DE MEIJER.
D. VAN VOLLENHOVEN.
W. BICKER TOP, *Secretaris.*

DRUKFOUT.

In het artikel: *Sardinie*, in onze vorige, leze men bladz. 2, kolom 2, regel 6: *Wij, die zoo goed zijn als gij, en te zamen meer dan gij, zullen u gehoorzamen, wanneer gij onze regten beschermt, en langer niet.*

Waterhoogte te Arnhem.

Den 17 Jan. 3 El 5 Palm 5 Duim; gewassen 105 Duim; gevallen 0 D
Den 18 Jan. 3 El 0 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 50 D

Na een smartelijk lijden van drie weken, overleed op heden mijne dierbare Echtgenoot, *GEERTRUID ALEIDA CATHARINA JOLIJN*, in den ouderdom van 38 Jaren, mij nalatende 8 kinderen, te jong, om hun verlies te beseffen.

ZUTPHEN,
den 10den Januarij 1836.

W. HALLEGRAEFF.

Op uitdrukkelijke begeerte der overledene zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

Heden morgen trof ons de gevoeligste slag onzes levens, door het afsterven van ons eenigste kind en teêrbeminde dochter, *EUGENIA MARIA GERTRUDA GHISLENA*, in den ouderdom van 15 jaren en eene maand. — Een ieder, die onze lieveling gekend heeft, zal met ons haar afzijn, met innige droefheid betreuren, want, edel en braaf, was haar hart.

ARNHEM,
den 14den Januarij 1836.

G. METHORST,
Ritmeester bij de Afd. Kurassiers No. 4.
M. E. PHILIPKIN.

Vrienden en bekenden gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

Op den 14den Januarij 1836, overleed te UTRECHT, aan de gevolgen eener langdurige ongesteldheid, in den ouderdom van 45 jaren, Jhr. *WILLEM ANNE ROëLL*, laatstelijk *Secretaris van Legatie van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden aan het Hof van St. Petersburg, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.*

Familie-betrekkingen en Vrienden gelieven deze Algemeene Kennisgeving tevens als bijzondere te willen aanmerken.

Afdeeling Kurassiers No. 9.

AANBESTEDING
VAN
REMONT-PAARDEN.

De HOOFD-ADMINISTRATIE van voornoemde afdeeling, in Garnisoen te *Haarlem*, zal, als daartoe gemagtigd, op Vrijdag den 29sten dezer maand, des middags ten twaalf ure, ten huize van den Kapitein-Kwartiermeester van gemelde afdeeling, in het openbaar aan de minst inschrijvenden, en onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Directeur Generaal van Oorlog *ad interim*, AANBESTEDEN:

De LEVERANTIE van *Vijf en Zeventig* REMONTPAARDEN waarvan de betaling zal geschieden, *in klinkende munt*, en zulks bij gewone orders van betaling, af te geven binnen 6 weken na het indienen der declaratie, van de benoodigde bescheiden voorzien.

De op zegel geschrevene en gecacheteerde inschrijvings-biljetten zullen dagelijks, en uiterlijk tot den 29sten dezer maand, voor 12 ure des middags, kunnen gestoken worden in eene bus, welke tot dat einde op het bureau van genoemden Kapitein-Kwartiermeester geplaatst is.

De voorwaarden dezer aanbesteding liggen ter lezing: te 's GRAVENHAGE *in het Bossche Veerhuis*, bij *MERTZ*; — te GORINCHEM *in den Hooiwagen*, bij *VAN ALPHEN*; — te DEVENTER, *in de Keizerskroon*, bij *DEN HAKE*; — te ZUTPHEN, *in den Hollandschen Tuin*, bij *WEENINK*; en bij den Kapitein-Kwartiermeester der afdeeling.

Haarlem, den 11den Januarij 1836.

De Hoofd Administratie voornoemd,
De Luitenant Kolonel,
DE SALIS, SOGLIO,
De Kapitein-Kwartiermeester,
DUVIGNEAU.

---

† § † Men is voornemens, door het ministerie van den Notaris Mr. *H. A. W. VAN MARLE* en ten huize van *J. TEN HAVE*, te *Deventer*, den 30sten Januarij 1836, des avonds ten zeven ure, te doen inzetten, en, veertien dagen daarna, te verkoopen:

1e. Een wel gelegen en met ruime vertrekken voorzien ERVE en HUIS, te *Deventer*, aan de Nieuwe Markt, gemerkt E 229.

2e. Een TUIN, beplant met BOOMEN en HEESTERGEWASSEN, met het daarin staande en onlangs geheel nieuw opgetimmerde GEBOUW, bevattende eene ruime ZAAL, KEUKEN, KELDER en verdere vertrekken, zeer aangenaam aan den Straatweg op *Utrecht* onder de Gemeente *Deventer* gelegen, gekadastreerd Sectie D Nos. 267 en 268.

Welke gebouwen sedert eenigen tijd tot localen eener BINNEN- en BUITEN-SOCIETEIT hebben gediend.

---

† § † Mr. *N. G. FRANCKEN*, Notaris, te *Elst*, zal, namens Mejufvrouw de Weduwe *H. B. VAN AALBERS*, ten huize der ERVEN *IJSSELDIJK*, te *Elst*, op Donderdag den 11den Februarij 1836 bij inzet, en den 25sten daaraan bij toeslag, beide des voormiddags ten half tien ure, in het openbaar verkoopen, *tien* Perceelen BOUWLAND, zamen groot ruim 40 Bunders, en *vijf* Perceelen WEILAND, groot zamen ruim 29 Bunders, van welke eene WEIDE, groot ruim 3 Bunders, ligt onder *Elden*, doch het overige onder *Elst* gelegen, breeder bij biljetten beschreven, en omtrent welke goederen en de verkoopsvoorwaarden, nadere informatien bij voornoemden Notaris te verkrijgen zijn; — *Brieven Franco.*

---

§ † § Daar een der oudste Loodgieters en Leijendekkers, te deze Stede, zijne affaire heeft gekwiteerd, zoo neemt de ondergeteekende de vrijheid, zich, in die betrekkingen, bij het geëerde publiek gunstig aan te bevelen.

Beide zijne oudste Zonen zijn reeds sedert vier jaren in deze vakken werkzaam geweest, en hij gelooft, dat geen zijner Begunstigers reden gehad heeft om zich over hunnen arbeid of hunne vlijt te beklagen.

Materialen, als: LOOD, ZINK, KALK en PANNEN, zijn ook bij den ondergeteekenden, tegen billijke prijzen, te bekomen.

Arnhem, den 10den Januarij 1836.

A. KNOOPS,
Oeverstraat, No. 39.

Te Koop,

Tegen billijke prijzen *tweemaal honderd duizend* best EIKEN PLANTSOEN, geschikt tot den aanleg van *Akkermaalshosch*. Te bevragen bij *L. VAN DEN BOGAARD*, Rentmeester te *Wychen*, bij *Nymegen*.

BERIGT.

De Ondergeteekende Administratie van het *Slot Johannisberg* maakt hiermede bekend, dat, daar de KABINET-WIJNEN van genoemd Slot van het gewas 1825 geheel uitverkocht zijn, zij met den verkoop der *Kabinet-Wijnen* van het jaar 1831 eenen aanvang gemaakt heeft en dezelve bij haren Agent, den Heer *D. LEIDEN te Keulen*, tot de hierbij vastgestelde prijzen te ontbieden zijn:

Eerste soort met Zilverlak, per Flesch à *f* 7 in 24 Guld. voet — gelijkstaande met *f* 7.10 Ned. Cour.

Tweede soort met groen lak, per Flesch à *f* 4 in 24 Guld. voet — gelijkstaande met *f* 4.05 Ned. Cour.

Derde soort met geel lak, per Flesch à *f* 2½ in 24 Guld. voet — gelijkstaande met *f* 2.55 Ned. Cour.

Behalve de genoemde Wijnen, blijven de Kabinets-Wijnen van 1822 tot de volgende prijzen verkrijgbaar, als:

Eerste soort met Goudlak, per Flesch à *f* 7¼ in Guld. voet — gelijkstaande met *f* 7.35 Ned. Cour.

Tweede soort met rood lak, per Flesch à *f* 4¼ in 24 Guld voet — gelijkstaande met *f* 4.30 Ned. Cour.

Alle Flesschen worden met het Vorstelijke Wapen verzegeld en met een door de Administratie onderteekende Etiquet voorzien.

De verpakkings-kosten worden bijzonder en ten billijkste berekend.

SLOT JOHANNISBERG in het RIJNGAU den 1sten Januarij 1836.

De Administratie voornoemd
J. B. HECKLER, J. PRZIHODA.

DE GEBROEDERS
RUFFA,
VAN AMSTERDAM,

Hebben de eer, het geachte publiek te berigten, dat zij uitgepakt zijn in het *Hotel der Nederlanden*, bij den Heer *ROBERT*, te *Arnhem*, met een fraai Assortiment PRENTEN, alsmede alle soorten van TEEKEN-BEHOEFTEN.

Aandacht en Opmerkzaamheid

verdienen, in eene bijzondere mate, de onderstaande werken, ten behoeve van het onderwijs in de Engelsche taal, uitgegeven bij

J. F. THIEME te *Nymegen:*

I. D. BOMHOFF, Hz., *Nieuw Nederduitsch-Engelsch* en *Engelsch-Nederduitsch Woordenboek*, waarbij gevoegd zijn: eene lijst der meest gebruikelijke eigennamen, en eene lijst van de onregelmatige en ongelijkvloeijende werkwoorden, 2 dln. 1900 blad. in gr. 12o à *f* 10. —

« Wanneer *naauwkeurigheid* en *volledigheid* de hoofdvereischten zijn, die de deugdelijkheid van een Woordenboek aanwijzen, dan voorzeker mag men dit Woordenboek den lof niet onthouden, dat dezelve allezins *boven alle*, tot nog toe bestaande en aan ons bekende, Nederduitsch-Engelsche Woordenboeken uitmunt. — Wij verheugen ons dan over dit werk — en bevelen dit uitmuntend Woordenboek allen leergierigen aan, als *het beste* dat ons van dien aard bekend is. »

RECENSENT OOK DER RECENSENTEN No. 6. v. 1833.

II. *Handleiding voor hen, die in korten tijd de Engelsche taal willen leeren Spreken en Schrijven.* Naar het oorspronkelijke van D. WILKE, door D. BOMHOFF, Hz., 140 bladz. in gr. 12o. à 65 Cts.

III. *Nieuwe Engelsche Spraakkunst* door H. E. LLOYD. Naar den vierden druk voor Nederlanders bewerkt, door D. BOMHOFF, Hz. 474 bladz. in gr. 12o. à *f* 2.40. —

Hoewel aan de beide laatstgenoemde werken nog geene openlijke beoordeeling te beurt viel, verheugt zich de Uitgever, dat beiden alreeds eenen grooten bijval vinden en op vele Instituten zijn ingevoerd.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.